

Onderwerp Toekomst Grand Theatre

Steller M.M.A. Blom

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) 367 62 50	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	5021731
Datum	27-05-2015	Uw brief van		Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief informeren wij u over de stappen die we gaan zetten om de functies die het Grand Theatre had als podium en vrijplaats voor talentontwikkeling te behouden en de verbinding met de stad te verbreden. We maken daarbij gebruik van het advies van Leo Pot, die wij opdracht gaven te onderzoeken op welke wijze de toekomst van het Grand Theatre het beste vorm kan krijgen (zie onze brief aan uw raad van 31 maart 2015). Het advies van Leo Pot kwam tot stand na raadpleging van alle culturele en zakelijke partners van het Grand Theatre in de stad. Voor het advies van Leo Pot verwijzen we naar bijlage 1.

We hechten aan een oplossing die op draagvlak kan rekenen van zoveel mogelijk instellingen uit de culturele sector, en uitgaat van zakelijke en onderbouwde toekomstscenario's, binnen het financiële kader van de (nog) beschikbare subsidie 2015 en de subsidie 2016. Wij onderscheiden in onze benadering 3 trajecten die uiteraard nauw verwant met elkaar zijn:

1. Culturele Maak- en Talentontwikkelingsfunctie in Groningen
2. Podium Grand Theatre lange termijn
3. Podium Grand Theatre korte termijn

Met dit onderscheid in podium en talentontwikkeling willen we aangeven dat de functie van het Grand Theatre breder zou moeten zijn dan alleen talentontwikkeling en dat talentontwikkeling in Groningen steviger en breder beslag moet krijgen dan alleen in het Grand Theatre. Zonder daarmee te willen zeggen dat beide functies uiteraard elkaar niet kunnen overlappen en ondersteunen. Met het onderscheid tussen korte en lange termijn willen wij ervoor zorgen dat we enerzijds weer snel het Grand Theatre kunnen openen, maar anderzijds de tijd nemen om te werken aan een onderbouwde, gedragen en toekomstbestendige invulling en profiel voor het Grand Theatre dat waarde toevoegt aan de culturele infrastructuur van Groningen en, daarmee, van Groningen in Nederland.

Leo Pot adviseert ook de functie productiehuis (een optelsom van de maakfunctie, (co)productiefunctie en de talentontwikkelingsfunctie) en de podiumfunctie, die tot nu toe in een gebouw en een organisatie waren ondergebracht, voorlopig, te scheiden. Wij nemen dit advies over. Dat biedt heldere uitgangspunten voor beide functies en geeft ons de kans aan te sluiten bij een aantal door ons gewenste ontwikkelingen in de stad op het gebied van een meer integrale programmering en talentontwikkeling.

Maak-en talentontwikkelingsfunctie

Groningen is altijd een vrijhaven geweest voor talent en die traditie zetten we voort met een invulling van talentontwikkeling in de podiumkunsten, die past bij de behoeften en mogelijkheden van deze tijd. Talent heeft belang bij ruimte voor ontwikkeling buiten de gebaande paden en alle producerende instellingen hebben belang bij een platform dat hen bij talentontwikkeling ondersteunt en faciliteert. Dat ontbreekt in de stad, zeker met het wegvallen van de productiefunctie die het Grand Theatre nog deels vervulde. Deze lijn sluit aan bij hoe we de functie talentontwikkeling benoemen in de nieuwe kadernota cultuur 2017-2020, die we u over twee weken aanbieden.

De functie talentontwikkeling is breder dan alleen het Grand Theatre en er moet ruimte zijn voor nieuwe verbindingen. Wij richten voor deze functie een aparte stichting voor talentontwikkeling op met een scoutende en organiserende opdracht, die voor het aanvragen van subsidies als coproducent kan fungeren. Jonge makers kunnen in deze stichting terecht voor artistieke en zakelijke ondersteuning. We stellen een projectleider aan die de betrokken partijen bij elkaar brengt en die bovendien veel kennis heeft van ondersteuningsmogelijkheden door culturele en private fondsen. Wij gaan in overleg met de (co)producerende instellingen zoals Club Guy&Roni, Het Houten Huis, De Noorderlingen, Noorderzon en Jonge Harten, maar vragen ook het NNT en de kunstvakopleidingen om met ons mee te denken over de invulling hiervan. De nieuwe stichting dient zo snel mogelijk operationeel te zijn om aanspraak te kunnen maken op de rijks- en fondsmiddelen die in de nieuwe cultuurnotaperiode voor talentontwikkeling beschikbaar komen en alvast in het seizoen 2015-2016 activiteiten ontplooit, in aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode. Wij hebben de intentie om voor dit stadsbrede talentontwikkelingstraject in de nieuwe cultuurperiode middelen beschikbaar te stellen vanuit de in het coalitieakkoord aangekondigde culturele intensiveringsmiddelen.

Het recente plan van de noordelijke gezelschappen en festivals om een noordelijk traject voor talentontwikkeling te starten als opvolger van Station noord (Station Noord 2.0), biedt een interessante eerste bouwsteen voor dit traject. De grotere gezelschappen en festivals in het Noorden (NNT, Tryater, PeerGroup, NNO, Het Houten Huis, Jonge Harten, Noorderzon en Oerol) geven aan dat zij de talentontwikkelingsfunctie in noordelijk verband beter willen coördineren en de noordelijke overheden hebben de intentie uitgesproken om hier steun aan te verlenen, en zo maximaal te kunnen aansluiten bij de richting die het Rijk en de landelijke fondsen kiezen voor talentontwikkeling in de nieuwe cultuurnotaperiode.

Onze inzet op een breder talentontwikkelingsprogramma moet aan deze wens voor betere coördinatie Onze inzet op een breder talentontwikkelingsprogramma moet aan deze wens voor betere coördinatie tegemoet komen en biedt mogelijk kansen voor heel Noord-Nederland.

Tot slot zien we een verbinding met het haalbaarheidsonderzoek dat we momenteel laten uitvoeren naar de mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting van Club Guy&Roni, Het Houten Huis, de Noorderlingen en Jonge Harten in het Ebbingekwartier, vlak bij het NNT. Zo ontstaat in het Ebbingekwartier een 'makerskwartier', waarin ook ruimte moet komen voor talenten die niet verbonden zijn aan een gezelschap. Dit makerskwartier kan een directe relatie krijgen met het Grand Theatre als makers podium.

Grand Theatre lange termijn

Wij constateren dat het culturele speelveld van Groningen redelijk eensgezind is over het profiel van het podium van het Grand Theatre, maar dat de meningen verschillen over de manier waarop dat profiel het beste opnieuw voor het voetlicht kan worden gebracht. We nemen daarom het advies van Leo Pot over om meer tijd te nemen voor deze discussie en stellen daarvoor een onafhankelijk kwartiermaker aan die de inrichting van de podiumfunctie vanaf 1 januari 2017, wanneer de nieuwe cultuurplannen van de verschillende van kracht zullen zijn.

We willen inzetten op een onderbouwd, toekomstbestendig plan voor het Grand Theatre. Waarbij randvoorwaarden zijn dat de invulling een toevoeging vormt op de huidige culturele infrastructuur en dat er sprake is van een realistische en gezonde exploitatie. Uit het veld klinkt een stevige roep voor behoud van de onafhankelijkheid van het Grand Theatre. Wij onderschrijven deze onafhankelijkheid in artistieke zin. Ten aanzien van de zakelijke inrichting willen wij de komende periode gebruiken om te kijken wat het meest kansrijke model is. Waarbij ons uitgangspunt is dat gemeentelijke middelen zo veel mogelijk zouden worden aangewend voor artistieke activiteiten.

Wij kiezen voor een ingangsdatum van 1 januari 2017 voor deze lange termijnoplossing omdat deze datum

- aansluit bij de termijn van de gemeentelijke cultuurnota;
- gelegenheid biedt aansluiting te vinden bij de Rijks en provinciale cultuurplannen;
- voldoende gelegenheid bieden voor kwalitatieve planvorming.

Dat laatste argument is echter relatief. Wanneer een nieuwe invulling moet ingaan per 1 januari 2017 zal de planvorming zo snel mogelijk van start moeten gaan. Mede op verzoek vanuit het veld willen wij een onafhankelijk kwartiermaker aanstellen om dit traject vorm en inhoud te geven. Wij hebben het culturele veld gevraagd om hiervoor geschikte kandidaten aan te dragen.

Relatie met onderzoek naar podiuminfrastructuur

Mede op advies van de Kunstraad in de evaluatie 1^e jaar cultuurnota 2013-2016, hebben we besloten onderzoek te laten doen naar de gewenste omvang van podiuminfrastructuur en de stadsbrede programmering daarvan. Lagroupe gaat dit onderzoek uitvoeren en vergelijkt de situatie in Groningen ook met hoe concurrerende steden deze infrastructuur hebben ingericht. Het advies van Lagroupe verwachten wij begin september dit jaar. Wij willen dit advies benutten om over de definitieve vorm van exploitatie van het Grand Theatre (al dan niet in combinatie met de maakfunctie) te besluiten.

Grand Theatre korte termijn

Op de korte termijn willen wij en de Stichting Grote Markt 35 dat het Grand Theatre als podium op deze centrale locatie aan de Grote Markt zo snel mogelijk zijn deuren weer voor publiek kan openen, ook voor de festivals Noorderzon en Jonge Harten. Om die reden hebben wij in samenwerking met de Stichting Grote Markt 35, de inboedel van het Grand Theatre van de curator gekocht en zullen ook met deze stichting een huurovereenkomst aangaan. Daarmee vergemakkelijken wij de doorstart van het theater.

Voor de periode tot 1 januari 2017 volgen wij het advies van Leo Pot. Het artistieke profiel van het Grand Theatre wordt voorgelegd aan een Artistieke Raad. Deze Artistieke Raad bestaat in ieder geval uit een artistieke vertegenwoordiging van de huisgezelschappen van het Grand Theatre. Ook instellingen als het Groninger Forum en de Groningse kunstvakopleidingen zullen bij de totstandkoming van het profiel worden betrokken. De Artistieke Raad komt regulier bijeen om geconsulteerd te worden het artistieke beleid te toetsen.

Ten aanzien van de zakelijk inrichting kiezen we, conform het advies van Leo Pot voor de pragmatische oplossing om De Oosterpoort en de Stadsschouwburg (OPSB) als tijdelijke exploitant en programmeur voor deze fase aan te stellen. De OPSB is naar onze overtuiging als enige partij op deze termijn voldoende toegerust om voor de periode tot 1 januari 2017 het podium weer operationeel te maken, te beheren, te exploiteren en conform het artistieke profiel te programmeren. Op die manier verliezen we zo min mogelijk tijd en houden we het momentum. Wij zien het niet zitten om voor de korte termijn een experiment aan te gaan met een volledig nieuw op te bouwen organisatie. Dat is ons insziens ook niet nodig.

Bovendien verwachten wij dat de OPSB met haar expertise op het gebied van marketing en ticketing méér specifiek in het profiel van het Grand Theatre geïnteresseerd publiek trekken naar de Grote Markt. Dat is de afgelopen periode al gebleken door gezamenlijke presentatie van de programmering in de agenda van de OPSB. Voorwaarde is dat de OPSB het profiel van het Grand Theatre als ‘makerspodium’ de komende periode voortzet. De personele bezetting voor het Grand Theatre vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de OPSB. Hierbij zal ook gekeken worden of en op welke manier enkele oud-medewerkers van het Grand Theatre op basis van kennis en ervaring kunnen worden ingezet.

Wij willen dat, conform het advies van Leo Pot, de huidige culturele partners van het Grand: de huisgezelschappen en de festivals, om niet gebruikmaken van het Grand Theatre als 'monteer-podium'. De precieze voorwaarden van deze regeling werken wij in overleg met de exploitant nader uit. Voor niche programmering kan specifieke expertise worden ingekocht.

Wij menen op deze wijze een korte termijn oplossing hebben gevonden die

1. door het instellen van een Artistieke Raad, recht doet aan de bijzondere artistieke positie van het Grand Theatre;
2. door de zakelijke leiding in handen te geven van de OPSB voor een pragmatische oplossing zorgt van bewezen kwaliteit;
3. door het Grand Theatre ter beschikking te stellen 'om niet' voor het experimenteren van voorstellingen, tegemoet komt aan de behoefte uit het veld.

Over het vervolgtraject berichten wij u na de zomer, als het advies van Lagroupe en de uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek naar huisvesting van culturele organisaties op het Ebbingekwartier beschikbaar zijn.

Wij vertrouwen erop u hiermee voorlopig voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

Rapportage 1e fase

Over de toekomst van het Grand Theatre

De opdracht

In het culturele veld in Groningen leven veel tegengestelde meningen en visies over de toekomstige exploitatie van GT. Wel is er breed draagvlak voor handhaven van dit podium. De gemeente hecht aan een oplossing die door zoveel mogelijk instellingen uit de culturele sector gedragen wordt, maar stelt voorop dat zij in deze uitgaat van zakelijke en feitelijk onderbouwde toekomstscenario's.

De opdracht voor de 1e fase luidt:

Ontwikkel eerst een tijdelijk scenario voor het exploiteren van het podium in Grand Theatre

Randvoorwaarden daarbij zijn:

- snelle heropening met ingang van augustus 2015,
 - een programmering die aansluit bij het karakter van het GT-podium en de huidige opdracht in de Cultuurnota,
 - ruimte op het podium voor het programma van de reguliere gebruikers,
 - zo mogelijk een oplossing voor overige problemen, zoals de huisvesting van enkele reguliere gebruikers,
- en dat binnen het financiële kader van de (nog) beschikbare subsidie 2015 en de subsidie 2016.

De opdracht voor de 2e fase is:

Ontwikkel een perspectief voor de langere termijn voor het GT. Ga daarbij uit van de podiumfunctie, maar geef aan in welke mate de maak- of (co)productiefunctie in dit perspectief past.

De wens van de gemeente is om een breed gedragen oplossing te vinden, maar ook om een realistische en zakelijke exploitatie voor de langere termijn mogelijk te maken. Geef daarom de mogelijke scenario's aan inclusief exploitatiebegroting, en geef per scenario de voor en nadelen aan in termen van risico's draagvlak, tijdpad ed. Ga daarbij voorlopig uit van alleen de structurele bijdrage van de gemeente voor GT van circa € 500.000/jaar.

Voor mijn onderzoek heb ik veel gehad aan de gesprekken die ik heb gevoerd met:

- Paul de Rook, Bert Popken, Koen Eekma, Maria Blom, Saskia de Graaf (Gemeente Groningen)
- Jurjen van der Meer (stichting Grote Markt 35)
- Hans van Maanen, Ebrien den Engelsman (Kunstraad Groningen)
- Monique Antonis (Provincie Groningen)
- Nynke Stellingsma (OPSB)
- Renee Waale (bestuurder a.i. voormalige stichting Grand Theatre)
- Rudi Kamminga en Frits Selie (programmeurs van de voormalige stichting Grand Theatre)
- Harmen van der Hoek(Guy en Roni)
- David van Griethuysen (Het Houten Huis)
- Marga Kroodsma (Jonge Harten Festival)
- Arie Wink (NNT)
- Dago Houben (Noorderslag/Eurosonic)
- Femke Eerland en Mark Yeoman (Noorderzon)
- Koen Jantzen (De Noorderlingen)

- Robert Banga (Vera/Simplon)
- Dorothea van der Meulen en Bob Verheijden (Minerva)
- Bastiaan Roeters en Marcel Koenis (Tresore Productions)

Deze gesprekken zijn - mede met het oog op de 2e fase - nog niet alle afgerond. Ook zijn er nog andere personen die in dat kader geconsulteerd zullen worden

De 1e fase

In mijn onderzoek kijk ik vooruit en niet terug naar mogelijk oorzaken van het faillissement van de stichting Grand Theatre. Het algemene beeld (ook bij de bestuurder a.i. van de stichting Grand Theatre) is dat de productiefunctie na het verdwijnen van de rijkssubsidie - bij gebrek aan andere middelen - niet snel genoeg is afgebouwd, dat de personeelsformatie te groot was en dat er bij bestuurder en toezichthouders te weinig zicht was op de financiën.

In de gesprekken over de toekomst van het theater bleek nog eens duidelijk dat het Grand Theatre een bijzondere plaats inneemt in de Groningse samenleving. Dat heeft alles te maken met de geschiedenis, maar ook met de lokatie en de architectuur van het pand, die medebepalend zijn voor het aanzien van de Grote Markt als hart van de stad. Door die geschiedenis is het Grand Theater geworden tot een bolwerk van autonoom en anti-autoritair denken, van actueel en tegendraads theater. De centrale plaats in de stad vraagt om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement, een publieke functie. Dat leidt tot de volgende uitgangspunten:

Het Grand Theatre

- is geworden tot een icoon; een icoon van autonoom denken in de podiumkunsten - en dat moet zo blijven;
- is ook als gebouw een icoon en een monumentaal pand op die plaats dient in zijn activiteiten extern - en niet naar binnen - gericht te zijn;
- is allereerst een podium en heeft alleen een productiefunctie voor zover die financieel haalbaar is en zich laat verenigen met de presentatie/publieksfunctie;
- speelt een belangrijke rol als het om lokale gezelschappen en talentontwikkeling gaat - en ook dat moet zo blijven.

Deze uitgangspunten vormen de blauwdruk voor de verdere exploitatie. Verder stelt de gemeente als voorwaarde dat het programma van het Grand Theatre tot 2017 aansluit bij wat daarover is gezegd in de Cultuurnota. Daarin wordt voor het GT het accent gelegd bij de podium-/presentatiefunctie en bij het geven van facilitaire ondersteuning bij de productie van theatervoorstellingen.

Aanbeveling 1:

Breng het Grand Theatre tot 1 januari 2017 (begin nieuwe Kunstenplan-periode) onder bij de OPSB

Een belangrijke randvoorwaarde van de gemeente is dat het gebouw al per augustus 2015 operationeel is. Niet alleen kan het GT dan een podium bieden voor Noorderzon en (later dit jaar) het Jonge Harten Festival, maar ook is dit wenselijk vanuit het oogpunt van exploitatie (verhuringen) en om de publieke belangstelling levend te houden. Het gebouw zou anders te lang gesloten zijn.

Voor de exploitatie van het GT op korte termijn zijn er grofweg twee opties: 1) opdragen aan een nieuwe organisatie of 2) onderbrengen bij een bestaande organisatie.

Ad 1).

Wat het opdragen aan een nieuwe organisatie betreft, moet geconstateerd worden dat het niet realistisch is om te veronderstellen dat het mogelijk is om binnen enkele maanden een

inhoudelijk én financieel goed onderbouwd plan te maken, een nieuwe organisatie te vormen, de governance daarvan te regelen, het benodigde personeel te werven, subsidie aan te vragen en alle voorbereidingen voor de exploitatie te treffen.

Ad 2).

Bij het onderbrengen van de exploitatie bij een van de Groningse culturele organisaties kan worden gedacht aan een van de festivals of gezelschappen, of aan de OPSB.

Ik constateer dat een gemeentelijke organisatie als de OPSB door zijn schaalgrootte het best is toegerust (en vermoedelijk als enige goed in staat is) om het GT al in augustus 2015 operationeel te hebben. De omvang van de administratie, de afdeling techniek en andere facilitaire diensten van OPSB maken het mogelijk dat het Grand Theatre als het ware meeloopt in de totale exploitatie van OPSB. Een eerste financiële verkenning heeft uitgewezen dat dit haalbaar is binnen de beschikbare gemeentelijke budgetten die resteren voor het GT.

Een ander argument is dat ook wanneer het GT bij een andere (niet gemeentelijke) organisatie wordt ondergebracht, een traject van planvorming, besluitvorming en subsidieverstrekking te veel tijd in beslag neemt om op korte termijn tot opening te kunnen overgaan. OPSB kan direct door de gemeente opgedragen worden om de exploitatie ter hand te nemen.

In het culturele veld is er enige weerstand tegen deze keuze. Die weerstand is niet rationeel onderbouwd, maar komt of voort uit een vorm van wantrouwen tegen alles wat gemeentelijk of grootschalig is, of uit de angst dat een voorlopige oplossing al snel zal leiden tot een definitieve keuze. Dat laatste kan voorkomen worden door snel verdergaande keuzes te maken over de toekomst van het Grand Theatre.

De datum 1 januari 2017 is arbitrair. Hij is gekozen omdat dan een nieuwe Kunstenplan periode begint en tevens omdat verdere ontwikkelingen in het Ebbingekwartier / Machinefabriek in de besluitvorming betrokken kunnen worden. Als de besluitvorming in de tweede fase leidt tot het grondvesten van een nieuwe organisatie voor het GT, is het wellicht wenselijk om deze al eerder operationeel te hebben. Daarentegen kan het ook wenselijk zijn om in de eerste helft van 2016 de OPSB opdracht te geven voor het programmeren van het seizoen 2016/2017, dat loopt tot de zomer van 2017. Zie hierover verder aanbeveling 6.

Aanbeveling 2:

Geef daarbij de OPSB de opdracht voor het programmeren van het Grand Theatre

Het GT is primair een makerspodium, zowel als het gaat om het presenteren als om het faciliteren van actuele ontwikkelingen in de podiumkunsten. Het GT brengt vernieuwende en authentieke voorstellingen en concerten voor een daarin geïnteresseerd publiek. Het GT is daarmee ook een ontmoetingsplaats voor makers en publiek die innovatie in de kunsten belangrijk vinden.

Dit betekent dat het GT méér is dan een extra schouwburgzaal met voorstellingen die primair publieksgericht zijn. In het GT is de maker het uitgangspunt, waarbij tevens duidelijk moet zijn dat de podiumkunsten per definitie bestaan bij de gratie van het publiek. Anderzijds moet het GT ervoor waken om eenkennig te zijn. Zo ontbraken tot nu toe actuele ontwikkelingen op het terrein van cabaret en muziektheater in het programma-aanbod van het GT.

De opdracht voor de OPSB moet zijn om binnen het huidige financiële kader voor het seizoen 2015/2016 een programmering te realiseren van ca. 100 voorstellingen/concerten (voor zover dat mogelijk is binnen deze korte termijn), die passen bij de signatuur van het GT. Hierbij hoort de aanbeveling om hiervoor een (of meer)programmeur(s) aan te trekken die een goede kennis heeft (hebben) van actuele ontwikkelingen in het aanbod van podiumkunsten.

**Aanbeveling 3:
Stel voor het Grand Theatre een artistieke raad in**

De bedoeling hiervan is de discussie over het inhoudelijke beleid - dus de identiteit - van het Grand Theatre te verbreden. In de praktijk beperken dergelijke discussies zich vaak tot de programmeur(s) en de directeur.

De gedachte artistieke raad heeft als opdracht het adviseren over (en het bewaken van) de inhoudelijke beleidskaders van de programmering. De raad is geen conglomeraat van programmeurs, maar adviseert wel over het programma; zoals over zaken als de verhouding tussen de verschillende theater- en muziekdisciplines, over het aandeel jeugdprogrammering en over actuele ontwikkelingen in de podiumkunsten. Daarnaast toetst de raad het programma aan de door dit orgaan vastgestelde uitgangspunten.

Deze raad kan bestaan uit ca. 5 personen en kan bijvoorbeeld worden gevormd op voordracht van de huisgezelschappen van het GT en van de Groningse festivals.

**Aanbeveling 4:
Stel het Grand Theatre en de decorwerkplaats om niet ter beschikking van de huisgezelschappen, Groningse festivals en amateur-theatergezelschappen***

Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om het gebruiken van het GT als reguliere repetitieruimte, maar voor het afmonteren, het geven van *try out's* en het geven van voorstelling(en). Stelregel bij het gebruik is dan dat men gratis gebruik kan maken van alle faciliteiten en van het vaste personeel van het GT, maar dat alle *out of pocket* kosten die hiervoor door het GT moeten worden gemaakt wel worden doorberekend.

De financiële consequenties hiervan zijn beperkt: er zijn geen extra kosten - die worden doorberekend - maar slechts een beperkte derving van huurinkomsten. In ruil hiervoor wordt de relatie met de huisgezelschappen bevestigd en de wederzijdse betrokkenheid versterkt. Er worden gebruiksovereenkomsten opgesteld waarin dit wordt vormgegeven.

Over de huur van de Studio zullen aparte afspraken moeten worden gemaakt.

- * Het gaat bij de huisgezelschappen en festivals om Club Guy & Roni, Noorderzon, Het Houten Huis, Jonge Harten Festival en de Noorderlingen. Ook over de status "huisgezelschap" en wie daarvoor in de toekomst in aanmerking kunnen komen, kan de artistieke raad nader adviseren.
- * Bij de amateurgezelschappen moet het gaan om voorstellingen die passen in het inhoudelijke profiel van het Grand Theatre.

**Aanbeveling 5:
Stimuleer het oprichten van een stichting die in Groningen alle activiteiten op het terrein van talentontwikkeling binnen de podiumkunsten coördineert**

In Groningen is op het terrein van de podiumkunsten de hele keten van amateurs, opleidingen, productie en presentatie aanwezig. Het Grand Theatre heeft in die keten altijd een belangrijke rol gespeeld als het gaat om talentontwikkeling. De rijksbezuinigingen hebben een grote invloed gehad op die rol. Inmiddels zijn er weer tekenen dat er een kentering plaats vindt.

Talentontwikkeling is hot item in de cultuurpolitiek; zie de adviezen van de Raad voor Cultuur, zie eerdere opmerkingen van de minister en zie het overleg tussen de Noordelijke overheden en instellingen hierover. Nu het Grand Theatre niet langer de status van productiehuis heeft, is het wenselijk dat hiervoor snel een alternatief komt. Mocht het zo zijn dat de productiefunctie door het rijk opnieuw mogelijk wordt gemaakt, dan is er in het noorden een partner beschikbaar die deze rol direct op zich kan nemen.

Omdat het scouten en stimuleren van talent essentieel is voor het voortbestaan en de vernieuwing van de podiumkunsten, moet nieuwe makers continuïteit en perspectief worden geboden. Het is daarom nodig dat aanbieders en afnemers een structuur realiseren waarin dit mogelijk wordt.

De nieuw op te richten stichting heeft - vergelijkbaar met bijvoorbeeld de stichting Toneelschuur Producties (die functioneert naast en met de Toneelschuur als podium) - een scoutende en organiserende opdracht en kan voor het aanvragen van subsidies als co-producent fungeren. De

stichting is de organisatie tot wie jonge makers zich kunnen wenden om artistieke en zakelijke ondersteuning te kunnen krijgen. De stichting is bovendien voor het Grand Theatre de eerste gesprekspartner als het gaat om de rol die het theater in talentontwikkeling kan spelen. De stichting zou - in "co-eigenaarschap" met andere instellingen - deels ook werkzaam kunnen zijn voor het Noorden. Daarnaast kan deze stichting als gesprekspartner voor de gemeente een rol spelen bij de planontwikkeling in het Ebbingekwartier.

De betrokkenheid van de gemeente bij de talentontwikkeling in de podiumkunsten kan tot uitdrukking komen door het dragen van de kosten van een directeur/coördinator voor deze stichting. Deze heeft de rol van makelaar die de betrokken partijen bij elkaar brengt en die bovendien veel kennis heeft van ondersteuningsmogelijkheden door culturele en private fondsen.

De 2e fase

Aanbeveling 6:

- a) **Bied organisaties de mogelijkheid om voor de toekomstige exploitatie van het Grand Theatre onderbouwde plannen in te dienen.**
- b) **Maak het daarnaast mogelijk dat de betrokkenen in het veld gezamenlijk een plan voor een autonoom Grand Theatre en faciliteer dat door voor de begeleiding een projectleider beschikbaar te stellen.**

Was het Grand Theatre een productiehuis met een presentatie-functie, in de toekomst zal het primair een podium zijn, dat daarnaast (en voor zover mogelijk) een productie-functie heeft, al was het maar in facilitaire zin. Een realistische en zakelijke exploitatie voor de langere termijn dient daarbij gebaseerd te zijn op een goed (business)plan.

Ad a.)

Ook nu al zijn er serieuze plannen ontvangen voor de toekomstige exploitatie van het Grand Theatre. Het past bij de open discussie om zowel bestaande als nieuwe organisaties de mogelijkheid te bieden verder uitgewerkte plannen aan te bieden.

Uiteraard dienen die plannen te voldoen aan de gemeentelijke randvoorwaarden, zowel wat inhoud als financiën betreft. Het is daarom wenselijk een gekwantificeerd programma van eisen op te stellen, dat tevens een toetsing op kwalitatieve gronden mogelijk maakt. Dat programma bevat voorwaarden op het terrein van inhoud, governance en financiën.

Op basis van de ingediende plannen kunnen verschillende scenario's aan de gemeente ter besluitvorming voorgelegd worden. Toetsingselementen zijn daarbij ondermeer visie, risico's en draagvlak. Vervolgens bepaalt de gemeente als subsidieverstrekker welk plan zij financieel wil ondersteunen.

Als conform deze aanbeveling wordt besloten, zijn de eerste stappen het ontwikkelen van het programma van eisen en het openstellen van een termijn waarin plannen kunnen worden ingediend. Gemeentelijke besluitvorming dient voor 1 januari plaats te vinden, willen de plannen meelopen in de geldende subsidie-systeem.

Ad b.)

Een bespreking met het culturele veld leverde bovendien de wens op om gezamenlijk en in samenhang een plan met een krachtige artistieke visie te ontwikkelen. Voordeel hiervan is dat er naast de door individuele organisaties ingediende plannen tevens een breed gedragen plan ter vergelijking beschikbaar is.

Veel culturele organisaties op het gebied van de podiumkunsten zijn complementair aan elkaar en op zoek naar partners. Door gezamenlijk op te treden kunnen functies als scouten, ontwikkelen, maken en presenteren aan elkaar verbonden worden. Aan dit proces van gezamenlijke planontwikkeling zou naar de mening van de betrokkenen een onafhankelijk kwartiermaker leiding moeten geven.

Het is wenselijk om in die planvorming nadrukkelijk de OPSB te betrekken. Evenzeer als er argumenten zijn voor een autonoom Grand Theatre, zijn er ook argumenten voor een brede stadsprogrammering. Maar ook als gestreefd wordt naar een Grand Theatre dat inhoudelijk volledig los staat van de OPSB, kan het wenselijk zijn om deze organisatie daarin een facilitaire rol te geven. Diensten als administratie, techniek, marketing en ticketing kunnen dan tevens worden ingezet ten behoeve van het Grand Theatre. Dit leidt tot kostenreductie, waardoor er meer middelen voor inhoudelijke activiteiten beschikbaar zijn.

Leo Pot
mei 2015